

Till
Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen

Revisionsberättelse för södra patientnämnden år 2020

Vi, av regionfullmäktige utsedda revisorer har granskat södra patientnämndens verksamhet under år 2020.

Södra patientnämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

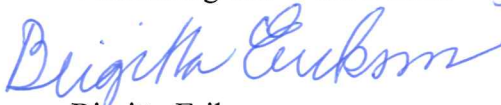
Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisorskollegiet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Vår samlade kommentar och bedömning från granskningen under året samt omfattningen av granskningen framgår av revisionens årspromemoria, som fogats till revisionsberättelsen för regionstyrelsen.

Vi bedömer att verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen varit tillräcklig.

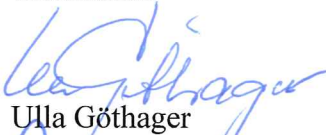
Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den fyller kraven enligt lag 2018:597 om kommunal bokföring och redovisning.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för södra patientnämnden och dess enskilda ledamöter.

Vänersborg den 17 mars 2021

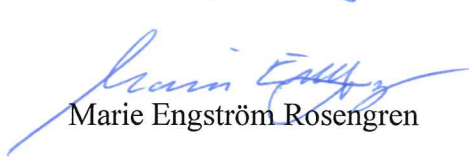
Birgitta Eriksson
Ordförande

Ulla Göthager

Per Waborg

Marie Engström Rosengren

Krister Stensson
Vice ordförande

Sven Liljegen

Bo-Lennart Bäcklund

Staffan Albinsson

Ulf Sjösten

Gun Alexandersson Malm

Wimar Sundeen

Revisionsenheten
Västra Götalandsregionen
2021-02-15

Årsrapport 2020

REV 2020-00071 Patientnämnden Göteborg

REV 2020-00072 Norra Patientnämnden

REV 2020-00073 Södra Patientnämnden

REV 2020-00074 Västra Patientnämnden

REV 2020-00075 Östra Patientnämnden

Innehåll

Sammanfattning	3
Årets granskning	4
Nämndens ansvar	5
Resultatet av revisorernas granskning.....	5
Ekonomi.....	5
Verksamhet	5
Intern styrning och kontroll.....	8
Räkenskaper.....	8
Sammanfattande bedömning och rekommendationer	10
Bedömning.....	10
Rekommendationer	10
Bilaga 1. Revisionskriterier.....	11

Sammanfattning

Förutsättningarna för revision av regionens verksamheter år 2020 ser annorlunda ut än tidigare år. Pandemin har väsentligt förändrat utgångspunkterna för årets revision. Covid-19 har präglat både revisionens och nämnder och styrelsers arbete under året.

Ekonomi

Resultat för år 2020 är + 4 614 tkr.

Revisionsenheten bedömer att regionfullmäktiges mål om ekonomi i balans har uppnåtts i och med att resultatet överstiger resultatkravet. Nämndernas ekonomiska resultat bedöms vara tillfredsställande.

Verksamhet

Måluppfyllelse

Nämnderna har i årsredovisningen haft fokus på analys av genomförda aktiviteter för respektive fokusområde. Vi gör bedömningen att det i årsredovisningen saknas en bedömning av måluppfyllelse för regionfullmäktiges prioriterade mål. Nämnderna rekommenderas att:

- göra en bedömning av måluppfyllelsen för regionfullmäktiges mål.

Nämndernas styrning under covid-19

Revisionsenhetens bedömning är att nämnderna förhållit sig proaktivt vad gäller att snabbt vidta åtgärder med anledning av covid-19-pandemin. Vår bedömning är att nämnderna i allt väsentligt tagit sitt ansvar under pandemin.

Intern styrning och kontroll

Revisionsenhetens bedömning är att nämndernas arbete med internkontroll i allt väsentligt bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Riskanalysen är omfattande och berör en stor del av nämndernas ansvarsområde.

Räkenskaper

Årsbokslutet är i allt väsentligt upprättad enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning, god redovisningssed, regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning. Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Årets granskning

I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig. Revisorernas granskning utgår från att nämnden ska utforma styrning, uppföljning och kontroller utifrån nämndens ansvar. Nämnden ska också se till att styrning, uppföljning och kontroller genomförs i verksamheten.

Förutsättningarna för revision av regionens verksamheter år 2020 ser annorlunda ut än tidigare år. Pandemin har väsentligt förändrat utgångspunkterna för årets revision. Covid-19 har präglat både revisionens och nämnder och styrelserns arbete under året. Revisorskollegiet beslutade redan i april att årets revision ska präglas mer av ett stödjande och framåtriktat arbetssätt än av ett strikt granskande arbetssätt. Allt i syfte att inte belasta verksamheterna med för mycket extra arbete då energin behövdes till att hantera en allvarlig kris.

Det uppdrag som regionfullmäktige gav nämnder och styrelser i samband med att budget 2020 fastställdes har fått stå tillbaka för ett helt annat uppdrag, att hantera en pandemi. Revisionens fokus har fått förskjutas från att enbart granska utifrån regionfullmäktiges grunduppdrag till att granska och ansvarspröva utifrån både krishantering och genomförande av grunduppdraget. I revisionens ansvarsprövning finns därmed som grund och utgångspunkt även de förändrade förutsättningarna för att klara grunduppdraget som pandemin inneburit. Revisionen konstaterar att det har varit komplicerat att bedöma enskilda nämnder och styrelserns revisionsansvar för 2020 då pandemin radikalt förändrat förutsättningarna för ledning, styrning och kontroll under året.

Grunden för årets ansvarsprövning har trots allt varit regionfullmäktiges budget. Budgeten antogs långt innan pandemin var ett faktum. För att hantera den uppkomna situationen har därför regionfullmäktige, regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsstyrelsen under året fattat kompletterande beslut i syfte att hantera krisen som påverkat nämnder och styrelserns uppdrag. Även hanteringen av dessa beslut har påverkat revisionens ställningstagande.

Med ovan som utgångspunkt har revisionen för år 2020 formulerat en övergripande revisionsfråga som varit vägledande i revisionens granskningsinsatser för året. Revisionsfrågan lyder: ”Har nämnden/styrelsen bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt vis och med god ekonomisk hushållning, rättvisande räkenskaper och en tillräcklig intern kontroll ställt till vad konsekvenserna av Covid-19 motiverat?”

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och enligt god revisionssed för kommunal verksamhet. Revisionen har vidare genomförts med grund i de styrande dokument för revisorskollegiet samt revisionsenheten som anger preciserade anvisningar för granskningens genomförande och bedömningar. Ansvarig för genomförd granskning är Vilma Lisboa Skarp. Därtill har räkenskaperna granskats av revisionsbyrå PwC. Kvalitetsgranskare för rapporten har varit Vilhelm Rundquist.

Ansvariga tjänstepersoner inom förvaltningen har beretts tillfälle att faktagranska rapportens innehåll.

Nämndens ansvar

Nämnderna granskas och bedöms utifrån det samlade uppdrag och ansvar som framgår av regionfullmäktiges budget och nämndernas reglemente.

Resultatet av revisorernas granskning

I detta avsnitt ges en beskrivning av genomförd granskning, de iakttagelser som gjorts samt revisionsenhetens bedömning.

Ekonomi

I detta avsnitt görs en beskrivning och bedömning av nämndernas ekonomiska resultat för verksamhetsåret. Inledningsvis beskrivs nämndernas måluppfyllelse och ekonomiska resultat. Därefter redogörs för de iakttagelser som gjorts i årets granskning.

Måluppfyllelse

Resultat för år 2020 är + 4 614 tkr.

Nämnderna har uppfyllt målet om en ekonomi i balans.

Iakttagelser

Vi har noterat att en stor del av överskottet beror främst på vakanser, sjukfrånvaro och deltidstjänstgöring bland heltidsanställda samt konsekvenser av pandemin. Exempelvis har patienter som har stödperson påverkats under pandemin med anledning av besöksförbud på sjukhusen, vilket har lett till att patienter inte har kunnat träffa sin stödperson.

Bedömning

Revisionsenheten bedömer att regionfullmäktiges mål om ekonomi i balans har uppnåtts i och med att resultatet överstiger resultatkravet. Nämndernas ekonomiska resultat bedöms vara tillfredsställande.

Rekommendationer

Ingen rekommendation lämnas.

Verksamhet

I detta avsnitt görs en beskrivning och bedömning av nämndernas verksamhetsmässiga resultat för verksamhetsåret. Här redogörs också för de iakttagelser och bedömningar som gjorts i årets granskning.

Vår granskning av nämndernas målstyrning har sin utgångspunkt i följande:

- att den omfattar samtliga för nämnden relevanta RF-mål och fokusområden och att de vid behov omformulerats så att de utgår från nämndens specifika uppdrag och ansvar

- att målen brutits ned så att de blir meningsfulla i styrningen av verksamheten
- att nämnderna och förvaltningsledningen faktiskt följt upp måluppfyllelse löpande under verksamhetsåret och vid behov agerat på bristande måluppfyllelse

Måluppfyllelse

Nämnderna har arbetat med fem av regionfullmäktiges prioriterade mål med tillhörande fokusområden under år 2020. Dessa är följande;

- Klimatutsläppen från fossil energi i Västra Götaland ska minska
- Skapa attraktiva arbetsplatser och förbättra möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling
- Den psykiska hälsan ska förbättras liksom tillgängligheten till vård för personer med psykisk sjukdom
- Invånarnas tillgänglighet till digitala vårdformer ska öka, liksom verksamhetens användning av digitala lösningar
- Invånarnas tillgång till den vård de behöver ska öka.

Iakttagelser

Vi vill lyfta följande iakttagelser som vi gjort under vår grundläggande granskning av nämndernas målstyrning:

I delårsrapporten och i årsredovisningen framgår regionfullmäktiges prioriterade mål. Nämnderna har arbetat med fem av regionfullmäktiges prioriterade mål med tillhörande fokusområden. En analys görs av genomförda aktiviteter och för något mål finns även indikatorer beskrivna med årets utfall samt föregående års utfall.

Vad gäller för regionfullmäktiges prioriterade mål har vi noterat att nämnderna inte gör någon sammantagen bedömning av måluppfyllelsen för något av regionfullmäktiges prioriterade mål.

Bedömning

Nämnderna har i årsredovisningen haft fokus på analys av genomförda aktiviteter för respektive fokusområde.

Vi gör bedömningen att det i årsredovisningen saknas en bedömning av måluppfyllelse för regionfullmäktiges prioriterade mål.

Rekommendationer

Nämnderna rekommenderas att:

- göra en bedömning av måluppfyllelsen för regionfullmäktiges mål.

Verksamhetsstyrning

Iakttagelser

Revisionsenheten vill lyfta följande iakttagelser som vi gjort under vår grundläggande granskning av nämndens verksamhetsstyrning:

Nämndernas styrning under covid-19

Nämnderna har under året på många olika sätt präglats av coronapandemin.

Av årsredovisningen framgår att antal inkommande ärenden var 5214 stycken år 2019 och har minskat till 4309 ärenden år 2020. En anledning till detta kan vara effekterna av Covid-19 och förändringar i sjukvårdens produktion. Hälso- och sjukvården påverkades i mycket stor utsträckning av den pågående pandemin. En av konsekvenserna var att ett stort antal vårdbesök och behandlingar behövde ställas in eller försenades. Många människor har haft stor förståelse för de prioriteringar som vården behövde göra under året och även själv, avstått att söka vård trots att behov har funnits.

Revisionsenheten har noterat att nämnderna har informerats kontinuerligt kring dess konsekvenser och informerats om vilka insatser som har genomförts med anledning av rådande läge. Likaså den påverkan som pandemin har haft på ekonomin.

Nämnderna har även, i enlighet med regionstyrelsens uppmaning, beslutat om en genomlysning av riskanalys och plan för intern kontroll för år 2020.

Bedömning

Revisionsenhetens bedömning är att nämnderna förhållit sig proaktivt vad gäller att snabbt vidta åtgärder med anledning av covid-19-pandemin.

Vår bedömning är att nämnderna i allt väsentligt tagit sitt ansvar under pandemin.

Rekommendationer

Ingen rekommendation lämnas.

Bevakning: konsekvenser av digitalisering av vården

I tjänsteutlåtande Digitalisering av vården¹ framgår att år 2018 skickade invånarna i Västra Götalandsregionen 686 375 ärenden till vårdgivarna via 1177 vårdguiden men i endast ca 1,6 procent av ärendena har vårdgivarna valt att kommunicera tillbaka till patienten genom denna e-tjänst. I de synpunkter som framfördes till patientnämnderna framkommer det att patienterna är osäkra på om vårdgivarna använder 1177 vårdguiden som avsett. Patienten får oftast bekräftelse från vårdgivaren på att ärendet hanteras av berörd vårdpersonal men svar från berörd vårdpersonal kan dröja länge eller utebli helt vilket resulterar i att patienten ändå måste ringa vårdgivaren för att eftersöka svar. Synpunkter har framförts på att patienten uppmanas av vårdgivaren att ringa mottagningen för att få hjälp med ärendet

¹ Tjänsteutlåtande Digitalisering av vården 2019-11-14, Dnr: PNG 2019-00096

vilket kan förbrylla patienten då denne har valt att kontakta vårdgivaren via 1177 vårdguiden för att inte behöva belasta vårdgivaren med telefonsamtal.

Intern styrning och kontroll

I detta avsnitt görs en beskrivning och bedömning av nämndernas interna styrning och kontroll. Inledningsvis beskrivs nämndernas styrmiljö, styrdokument och formalia. Därefter redogörs för de iakttagelser som gjorts i årets granskning.

Iakttagelser

Nämndarbetet har under året starkt präglats av pandemin. Ett stort antal ärenden berör frågor som har att göra med olika typer av åtgärder med anledning av effekterna av pandemin.

Årets granskning har visat att nämnderna har en uttalad och dokumenterad strategi för hur nämnderna ska styra och leda inom sitt verksamhetsområde. Styrmiljön är beskriven inom ramen för nämndernas internkontrollarbete.

De fem patientnämnderna antog en gemensam plan för intern kontroll i november år 2020. Planen innehåller fem kontrollmoment varav en återrapporering genomfördes och återrapporerades till patientnämnderna i september. Återrapporering av kontroller i december månad rapporteras till patientnämnderna i januari och februari 2021.

Bedömning

Revisionsenhetens bedömning är även att nämnderna arbetar med internkontroll i allt väsentligt bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Riskanalysen är omfattande och berör en stor del av nämndernas ansvarsområde.

Vår bedömning är även att arbetet följer regionens riktlinjer för internkontroll.

Rekommendationer

Ingen rekommendation lämnas.

Räkenskaper

Att räkenskaperna är rättvisande innebär att den externa redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning och att årsredovisning och delårsrapport är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Granskningen av räkenskaperna har genomförts av PwC och innefattar följande delar;

- Översiktlig granskning av delårsrapport per augusti år 2020
- Löpande redovisningsrutiner
- Årsbokslut.

Nedan visas resultatet av granskningen.

Iakttagelser

Översiktlig granskning av delårsrapport per augusti år 2020

Patientnämndernas ackumulerade resultat för augusti månad var + 3,8 mnkr. Prognosen för helår var 3,5 mnkr.

Löpande redovisningsrutiner

Resultatet av granskningen redovisas i den lägesrapport som skickades till förvaltningen i slutet av år 2020. Sammanställningen innehåller revisorernas iakttagelser tillsammans med förvaltningens kommentarer.

Årsbokslut

Årsbokslutet är i allt väsentligt upprättat enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning, god redovisningssed, regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning.

Bedömning

Årsbokslutet är i allt väsentligt upprättad enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning, god redovisningssed, regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning. Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Rekommendationer

Ingen rekommendation lämnas.

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Bedömning

Årets revision har utförts enligt kommunallagen och enligt god revisionsred för kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorskollegiet samt från en granskningsplan avseende servicenämnden. Granskningen har genomförts utifrån revisionsenhetens granskningsprogram och i dialog med berörda verksamheter.

För verksamhetsåret 2020 ges för nämnderna följande sammanfattande bedömning:

Utifrån det som har framkommit i årets granskning av nämnderna bedömer revisionsenheten att verksamheten i allt väsentligt har bedrivits ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, att räkenskaperna varit rättvisande samt att den interna styrningen och kontrollen varit tillräcklig.

Rekommendationer

För verksamhetsåret 2020 ger vi nämnderna följande rekommendation:

Måluppfyllelse:

- göra en bedömning av måluppfyllelsen för regionfullmäktiges mål

Bilaga 1. Revisionskriterier

- Kommunallagen (2017:725)
- Förvaltningslagen (2019:900)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597)
- RF:s budget 2020, beslutad av RF 2019-06-10 (Dnr: RS 2019-03241).
- Reglemente, beslutad av RF 2019-06-10 – 11 (Dnr: RS 2018-03535)
- Delegeringsordning, beslutad av nämnd/styrelse 2021-01-08
- Policy för styrning, beslutad av RF 2019-05-28 (Dnr: RS 2019-02491)
- Vägledning för nämnders och styrelsers arbete, beslutad av RS 2017-12-12 (Dnr: RS 2017-04735)
- Regionens ärendehandbok beslutad av regiondirektören 2017-06-26 (Dnr: RS 2017- 02773).
- Riktlinje för god ekonomisk hushållning, beslutad av RS 2020-05-12 (Dnr: RS 2019-06176)
- Regiongemensamma riktlinjer för detaljbudgetarbetet 2020, beslutad av RS 2019-06-25 (Dnr: RS 2019-02873)
- Rutin uppföljning 2020, beslutad av ekonomidirektören 2020-11-17
- Detaljanvisning årsbokslut 2020 på intranätet
- Regionens ekonomihandbok på intranätet